

RED STAR LINE MUSEUM

OVER MILJOENEN MENSEN
— EN ÉÉN DROOM —

KLEUTERS AAN HET ROER, RECHT DOOR ZEE!

LESMAF
DOCUMENT VOOR LEERKRACHTEN

DOCUMENT VOOR LEERKRACHTEN

Is een museum ook op maat van mini's? Mag er gespeeld worden in het Red Star Line Museum? Zeker en vast. Kleuters ontdekken verschillende stopplekjes met een gids, luisteren naar spannende verhalen, turen naar boten vanop het dek of tekenen wat ze in hun koffer zouden steken.

Met de blik op vroeger én op migratie vandaag, biedt de gids de kleuters een actieve rondleiding aan. Alle zintuigen worden geprikkeld op deze boeiende reis. Ze ruiken de geuren aan boord van de grote oceaanstomers die de landverhuizers naar Amerika brachten en krijgen allerlei doe-opdrachten: tekenen, luisteren, verkleeden,...

Doelgroep: kleuters en klassen van de tweede en derde kleuterklas

Methodiek: interactieve rondleiding

Duur van de rondleiding: 1 uur

Locatie: Red Star Line Museum

Deze lesmap bestaat uit drie delen:

1. voorbereiding in de klas
2. verwerking in de klas
3. ontwikkelingsdoelen

DEEL 1

VOORBEREIDING IN DE KLAS

Binnenkort bezoeken jullie het Red Star Line Museum. Een gids begeleidt de kleuters tijdens een interactieve rondleiding. Aan de hand van deze **voorbereiding in de klas** kunnen jullie het museum voorstellen en het bezoek inleiden.

1. KENNISMAKING MET HET MUSEUM

Werkvorm: kijken naar beelden, vragen stellen en vertellen

Dit zijn Astrid I en Astrid II, twee poesjes die je kan ontmoeten in het Red Star Line Museum. Op de boten van de Red Star Line gingen soms katten mee aan boord...

Dit museum vertelt een verhaal over mensen onderweg: mensen die op reis gaan, verhuizen, migreren. In het museum ontdek je boten en treinen. Wie heeft al eens op een trein gezeten? En wie al een keer op een boot?

Het museum opende de deuren enkele jaren geleden, maar de gebouwen zijn zeer oud. We keren dus terug in de tijd en gaan op reis zoals vroeger. Lang geleden vertrokken meer dan twee miljoen mensen vanuit Antwerpen naar Amerika. Wat namen ze mee, en wat maakten ze mee? We komen het te weten wanneer we een bezoek brengen aan het Red Star Line Museum.

Hier kan je een filmpje zien dat de kleuterrondleiding voorstelt: www.redstarline.be/nl/kleutermenu. Kijk samen met de kleuters en stel hen volgende vragen: wat zien jullie, wat kunnen we ontdekken in het museum, waar gaat het museum over?

2. INTRODUCTIE THEMA HEDENDAAGSE MIGRATIE

werkvorm: kringgesprek

Aan de hand van de klasfoto (indien voorhanden) kan de leerkracht volgende vragen stellen aan de kleuters:

- wie is al eens verhuisd?
- wie is geboren in een ander land of in een andere stad of dorp?
- zijn jullie mama's en papa's in een ander land geboren, of jullie oma's en opa's?
- wonen jullie oma's en opa's, of andere familieleden, nog in een ander land?
- in welke landen allemaal?

De leerkracht kan deze landen aanduiden op een wereldkaart of een wereldbol. De leerkracht duidt ook aan waar België ligt, en kan ook Antwerpen en Amerika aanduiden, om een link te maken met het verhaal van het museum.

3. INTRODUCTIE THEMA MIGRATIE VROEGER

werkvorm: luisteren naar een lied en samen bewegen op de muziek op de muziek

De leerkracht laat een liedje horen aan de kleuters, of laat het liedje horen en toont tegelijk een bijhorend filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=BIMMS94T8Uc>.

'Berend Botje ging uit varen' is een Nederlands kinderliedje uit de 19de eeuw. Het gaat over Berend Botje die met een boot naar Amerika vaart. De leerkracht kan samen met de kleuters bewegingen maken op de muziek, die verwijzen naar de tekst. Dit kan een paar keer herhaald worden totdat de kleuters de bewegingen onder de knie hebben.

<i>Berend Botje ging uit varen Met zijn scheepje naar Zuidlaren</i>	> samen varen aan de hand van roeibewegingen
<i>De weg was recht, de weg was krom Nooit kwam Berend Botje weer om.</i>	> rechte en kromme weg aangeven met armen
<i>Een-twee-drie-vier-vijf-zes-zeven Waar is Berend Botje gebleven?</i>	> tellen met vingers > handen in de lucht
<i>Hij is niet hier, hij is niet daar Hij is naar Amerika</i>	> hier en daar aangeven met armen

4. VOORSTELLING MUSEUMREGELS

werkvorm: vertellen en vragen stellen

De leerkracht vraagt aan de kleuters of ze weten wat een museum is, en wie al ooit in een museum is geweest. Een museum is een bijzondere plek waar mensen zorg dragen voor speciale dingen, die belangrijk zijn voor veel mensen. Daarom willen we nu alvast het volgende afspreken:

- in een museum mag je niks aanraken omdat je dan misschien iets vuil of kapot kan maken
- in een museum mag je niet lopen omdat je dan iets omver kan lopen en er nog andere bezoekers zijn
- in een museum mag je niet roepen want dat vinden de andere bezoekers niet fijn, zij willen rustig kijken
- we blijven bij elkaar zodat we niet verloren lopen in het gebouw en zodat we alles samen kunnen beleven
- we luisteren naar elkaar omdat het zelf ook leuk is wanneer iemand naar jou luistert
- in een museum mag je kijken en luisteren om zo nieuwe dingen te ontdekken

De leerkracht stelt enkele vragen aan de kinderen: kunnen we in de klas zelf een museum bouwen? Over wat kunnen we een museum maken? Misschien over de verhalen van onze familie? Of zijn er kleuters die iets verzamelen? Een museum toont een verzameling en elk museum moet zorg dragen voor deze verzameling.

DEEL 2

VERWERKING IN DE KLAS

Na het bezoek aan het Red Star Line Museum kunnen jullie dit bezoek achteraf in de klas samen met de kleuters verwerken en verder ingaan op de thema's die tijdens de rondleiding aan bod kwamen. Hieronder vinden jullie enkele tips.

Indien het lied 'Berend Botje ging uit varen' niet werd beluisterd vóór het bezoek aan het museum kunnen jullie dit alsnog doen in de klas na de rondleiding (zie 'voorbereiding in de klas').

1. NABESPREKING VAN HET BEZOEK

werkvorm: kringgesprek

De leerkracht stelt enkele vragen aan de kleuters en gaat in gesprek:

- wat hebben jullie onthouden van het bezoek aan het museum?
- wat gaan jullie niet vergeten?
- vonden jullie het een leuk bezoek?
- wat vonden jullie het allerleukst?
- wat vonden jullie niet zo leuk?
- wat kan men allemaal bewaren in een museum?
- wat willen jullie bewaren voor altijd?
- welke plek mag nooit verdwijnen?

2. FANTASIESPEL: 'WE GAAN OP REIS'

werkvorm: fantaseren aan de hand van vragen

De leerkracht toont een wereldkaart of wereldbol, stelt vragen aan de kleuters, en zij mogen antwoorden (verzinne):

- waar willen jullie naartoe?
- waarom willen jullie naar daar?
- hoe ziet dat land of die plek er uit?
- welke mensen wonen daar?
- wat kan men daar doen?
- met welk vervoersmiddel gaan jullie naar daar?
- welke vervoersmiddelen kennen jullie?
- hoe kunnen we reizen over het land: tram, trein, bus, auto, fiets, wandelen, step, driewieler, paard, brommer, vrachtwagen, tractor,...
- hoe kunnen we reizen op zee: stoomboot, zeilboot, roeiboort, kano, onderzeeër, kajak,...
- hoe kunnen we reizen in de lucht: vliegtuig, helikopter, luchtballon, zeppelin,...

De antwoorden van de kleuters kunnen realistisch zijn maar de leerkracht mag gerust hun verbeelding stimuleren.

Dit spel kan uitgebreid worden: verzin een vlag voor jouw zelf bedachte land, vind een nieuw vervoersmiddel uit dat zowel kan rijden, varen als vliegen, enzovoort.

3. DE KLEUR BLAUW

werkvorm: creatieve opdracht

Wanneer je lang op een boot vaart, zie je de hele tijd de kleur blauw: water, lucht, zicht op zee. Met verschillende (wegwerp)materialen, allemaal in verscheidene tinten blauw, maken de kleuters een collage, een zeezicht, binnen een kader dat de leerkracht voorziet met bv. papier, karton, een koord of houten stokjes.

Voeg vissen of bootjes toe: de kleuters tekenen en kleuren een vis of een bootje op papier. Bevestigd aan een stokje kunnen de kleuters de vis of het bootje laten bewegen in het kader.

4. VERHALEN OVER ONDERWEG ZIJN

werkvorm: voorlezen

Via www.boekenzoeker.org kunnen titels gevonden worden van boeken voor kleuters over de thema's die aan bod kwamen in het Red Star Line Museum, bijvoorbeeld 'andere culturen', 'onderweg' en 'voertuigen'. De leerkracht voorziet enkele prentenboeken die de kleuters mogen inkijken en kan een verhaal voorlezen uit een kinderboek. Voorbeelden: 'Amira, de prinses komt thuis' van Bart Van Nuffelen, 'Meer weten over schepen' van Conrad Mason, 'Olli gaat op reis' van Hein Mevissen en Diederiekje Bok, 'Diepzeedokter Diederik' van Leo Timmers.

Nog meer boekentips (via De Boekenkaravaan):

Auteur	Titel	Onderwerp
Barroux	Welkom	vluchtelingen
Carle	Vriendjes	verhuizen, missen
Druten, van	Mijn papa woont in Afrika	diversiteit, familie, wereld
Freeman	Het rode eiland	vluchten (dieren)
Gernhardt	Naar Amerika	bootreis, reizen
Hest, van	Op de vlucht	vluchten
Hoogstad	Bolder en de boot	reizen, bootreis, heimwee
Velthuijs	Kikker en de horizon	reizen, heimwee
Visker	Kapitein Lappa	boten
Winters (reeks Willewete)	Op reis met het schip	boten
Mylo Freeman	Zaza speelt doktertje	dokter
Dick Bruna	De matroos	zee, reizen
Dick Bruna	De redding	migreren, zee, reizen
Britta Teckentrup	De Muis en de muur	het onbekende, ontdekken, grenzen
Ole Könnecke	Het grote boek van de hele wereld	reizen, landen, verschillen, dieren
Drew Daywalt	De groeten van de krijtjes	reizen, landen, post
Laila Koubaa en Laura Janssens	Hoger dan de bergen, dieper dan de zee	andere landen
Carson Ellis	Thuis	verschillen in huizen, leefomgeving
Marije Koopman	Een meisje in Parijs	andere landen, meertalig
Moira Butterfield	Iedereen is wel eens... boos/verdrietig/bang/blij	emoties
Irena Kobalt	Mijn twee denkers. Een vluchteling komt bij ons wonen	ontmoeten, vluchten
Kathleen Amant	Feest je met ons mee?	feesten in andere culturen
Uitgeverij Clavis	What a wonderful world / Wat een wondermooie wereld	wereld, ontdekken
Uitgeverij Clavis (reeks Willewete)	Zo vieren wij feest	wereld, ontdekken
Ton Koeken	Kom binnen	kinderen, wereld, kennismaken
Uitgeverij Clavis	Hallo wereld	kinderen, wereld, kennismaken
Charlotte Dematons	Ga je mee?	verkennen, reizen
Roberto Piumini	Dokter Me Di Cin	geneeskunde, andere culturen
Caroline Selmes	Mijn Wereld	kinderen, wereld, kennismaken
Het begon met de zee	Eleonore Douspis	verhuizen, oorlog, missen
Laila Koubaa en anderen	Buiten de lijntjes	meertalige, beelden, welkom
Sjoerd Kuiper	Overzee	zee, verkennen, reizen

DEEL 3

ONTWIKKELINGSDOELEN

Volgende ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs komen aan bod tijdens de rondleiding in het museum (en bij uitbreiding in het educatief pakket):

LICHAMELIJKE OPVOEDING – MOTORISCHE COMPETENTIES

De kleuters:

- kunnen diverse ruimtelijke hindernissen nemen door middel van klimmen en stappen
- kunnen het evenwicht behouden in verplaatsingen en bij houdingen op diverse steunvlakken
- kunnen met een eenvoudig bewegingsantwoord snel reageren op auditieve signalen
- kunnen voor verschillende basisbewegingen de ledematen functioneel en gecoördineerd inschakelen
- kunnen doelgericht een beweging onderbreken en laten opvolgen door een andere beweging
- kunnen een gepast bewegingsantwoord geven op eenvoudige bewegingsopdrachten

LICHAMELIJKE OPVOEDING – ZELFCONCEPT EN HET SOCIAAL FUNCTIONEREN

De kleuters:

- kunnen in bewegingssituaties respectvol rekening houden met de veiligheid en de vermogens van andere kleuters en passen hun handelingen aan
- kunnen materiaal op de geëigende manier gebruiken
- gaan spontaan over tot het maken van eenvoudige afspraken binnen het functioneren in kleine groepjes

MUZISCHE VORMING – BEELD

De kleuters

- kunnen visuele waarneming en beeldend geheugen versterken en vergroten door beeldelementen te herkennen
- kunnen materiaalgevoeligheid ontwikkelen door exploreren en experimenteren
- kunnen kleur en vorm onderscheiden en de ontdekking van beeldelementen verwoorden
- kunnen verschillende beeldende elementen aanwenden en samen gebruiken om tot een beeldend werk te komen (zie 'verwerking in de klas')

MUZISCHE VORMING – DRAMA

De kleuters

- kunnen eigen belevenissen, ervaringen, gedachten, gevoelens en handelingen verwoorden
- kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden

MUZISCHE VORMING – ATTITUDES

De kleuters

- kunnen openstaan voor nieuwe dingen uit hun omgeving
- kunnen respect tonen voor uitingen van leeftijdgenoten, behorend tot de eigen en andere culturen

NEDERLANDS

De kleuters

- kunnen een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar of mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen
- kunnen voor hen bestemde vragen in concrete situaties begrijpen
- kunnen een voor hen bestemde mondelinge boodschap, ondersteund door beeld begrijpen
- kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen
- kunnen de bereidheid vertonen om naar elkaar te luisteren en om zich in te leven in een boodschap
- kunnen in concrete situaties antwoorden op gerichte vragen in verband met betekenis, inhoud, bedoeling, mening
- kunnen in een gesprek met een eenvoudige maar relevante vraag of met commentaar reageren
- zijn bereid om eigen gevoelens en verlangens op een persoonlijke manier uit te drukken

WERELDORIËNTATIE – MENS & MAATSCHAPPIJ

De kleuters

- tonen in concrete situaties voldoende zelfvertrouwen in de eigen mogelijkheden
- kennen en begrijpen omgangsvormen, leefregels en afspraken die van belang zijn voor het samenleven in een groep
- kunnen in concrete situaties met de hulp van een volwassene afspraken maken
- beseffen dat sommige mensen een andere levenswijze hebben dan zijzelf wanneer ze geconfronteerd worden met beelden, informatie of mensen uit een andere cultuur

